

Az előfizetés ára:
 1883. januártól egész évre . 8 frt.
 fél évre . 4 frt.
 „ „ negyed évre . 2 frt.

PÉCS

A hirdetések ára:
 Négy hasábos petitsor
 1-szer . . . . . 6 kr.
 2-szer . . . . . 5 kr.
 3-szor . . . . . 4 kr.
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 l r
 Nyilvterben egy sor . . . . 10 kr.

Politikai és vegyes tartalmu lap.

Megjelen hetenkint kétszer:
 szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
 Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.
 Kapható a kiadóhivatalban, Valentin Károly könyvkereskedésében, Traub B. és társánál, Böhm M. könyvkötőnél Király-utca-

A magyar kultúra s a függetlenségi párt.

1883. április 9-én történt. A magyar képviselőházban a középtanodai törvényjavaslat 22 és 24. §-ai kerültek tárgyalás alá. Ezen szakaszokban az áll, hogy az érettségi vizsgálatoknál, mint olyan működésnél, hol a középiskolai tanítás terjedelme és iránya legvilágosabb képen szemlélhető, az állam ellenőrző tisztet gyakorolhasson. Gyakorolja pedig ezt a felekezeti tanintézetekkel szemben olyan módon, hogy az érettségi vizsgálatoknál egy miniszteri biztos is részt vesz, és pedig kötelessége felügyelni, hogy a törvény és a megállapított vizsgálati szabályok megtartassanak. E végből megtekinti az írásbeli dolgozatokat, részt vesz a vizsgáló testületnek a vizsgálatok eredménye felett tartandó tanácskozmányában. De még az se szükséges, hogy a miniszteri biztos a bizonyítványokat aláírja, mert a bizonyítványt az állam enélkül is érvényesnek fogja elismerni.

Ez ugyan az államtól elég szerény követelés. Az államnak kétségbe nem vonható joga az: hogy főfelügyeletet gyakorolhasson arra, miszerint a magyar köznevelődés érdekei, a nem állami tanintézeteknél is, minden irányban érvényre jussanak. Szomorú példák feles számmal bizonyítják,

hogy ez érdekek jelenleg bizonyos tanintézeteknél nem kellően vétetnek figyelembe, hogy ne is említsünk olyan középiskolákat, hol azok egész irányzatossággal mellőztettek. Az ügy tehát nemcsak a köznevelődés, hanem egyenesen a magyar köznevelődés ügyével van válhatlan kapcsolatban. Ha ilyen nagy ügyben az állam maga jogát oly mérséklettel, sőt, mondhatnók, féltékenységgel kívánja csak gyakorolni, mint ezt az említett §-ok körülírják, ez ugyan szerény módja a joggyakorlásnak, s eléri a minimum legvégső határát.

És mi történik?

A függetlenségi párt egy része rendre kikel a javaslat ellen. Mit alkalmatlankodik az az állami biztos Brassóban, Ujvidéken, Pancsován, Turóc-Szt.-Mártonban? „Ez sérti a tanárok önértékét, félreértéseket támaszthat” mondja Hegedűs László s ámbár erősen tiltakozik, hogy ő szolidaritásban volna olyan intézetekkel, melyek hazafiság dolgában meg nem bízhatók, azért mégis hűségesen azok érdekeit védelmezgeti. Lükő Géza tiltakozik azon meg nem érdemelt és hálátlan bizalmatlanság ellen, mely a felekezetekkel szemben a javaslat által törvénybe iktattatni szándékolják. Moesáry Lajos a javaslatot centralistikus hajlama

miatt veti el, Kiss Albert a kormánybiztost denunciánsnak mondja s mellőzni kívánja.

De valamennyien tul tett Thaly Kálmán. Április 9-ikének ő volt a hőse.

„Jegyezze meg az ország magának!”

E szavakkal hívta fel viselt dolgaira az ország figyelmét. Legyen tehát. Jegyezzük meg jól, hogy Thaly ez alkalomból, minekutána a kormánybiztost csak egyszerűen (s a mily szellemesen, ép oly parlamentiasan) „azon Van-Vau“-nak nevezte volna, következő szónoklattal mondott „schach matt“-ot Demosthenesnek:

Jelezte már az általános vitánál is, hogy minden törvényes eszközzel izgatni fog, ha ezen szerencsétlen javaslat törvénynyé válik. Megmondotta és megkezdte már most a parlament színe előtt. Jól fognak cselekedni a szuperintendenciák, a protestáns lelkészek, a tanári kar, sőt még a tanulók is, ha a passiv resistenciát teljes erővel megragadják, ha ezen javaslat törvénynyé válik, annak életbeléptetése ellen. Tegyük ezt, alkalmazzuk ellenében a passiv resistencia minden nemét; alkalmazzuk a szuperintendenciák a protestáns világi kollegiumok, a tanárok, a tanulók is. Legyenek a kiküldendő kormányképviselő iránt a tanárok úgy, mint a

A „Pécs” tárczája.

A pénzről.

Népszerű felf. vasás, írta:

Jovanovich Pál.

— Folytatás. —

Hogy tehát e nehézségek elhárításának, oly árura, közvetítőre volt szükség, melyet mindenki elfogad, melynek közvetítésével minden szükséges beszerezhető a piacon vagy máshol, rögtön, ma vagy holnap, egy hónap, vagy épen egy év múlva. Olyan tárgyat kellett felfedezni, melyet az eladó, ha nincs szüksége reá eltehet, vehet azon amit akar s tulajdat rajta minden veszteség nélkül egészben, vagy részben.

Ez volt a pénz!

Midőn e gondolatra jöttek, az volt a kérdés, mi legyen hát pénz?

Mindent megpróbáltak, s mint a történet tanúsítja, majdnem minden mozdítható dolog szerepelt mint pénz, mert ahhoz csak kölcsönös beleegyezés szükségeltetett, t. i. hogy esereközvetítőül elfogadtattott.

Oroszországban hosszú időn át szőrme-keket, a legritkább és legbecsebb állatbundákat használták e célra. Virginiában a dohány, Chinában a thea, máshelyen barom, sóköcskák, esiga, kakaóbab, vásznon stb. szerepelt mint pénz. Így, hogy egy példát hozzak fel, a Salamon szigeteken még mainap is különös pénz van. Egy kokusdió képviseli

az egységet, de a közkézen forgó, közvetítő eszköz gyanánt, zsinorra fűzött fehér és vörös kagylók, gyöngyök, kutya- és halfogak szerepelnek. Egy sor fehér pénz (kagyló) egyenlő 10 kokusdióval, 10 sor fehér pénz egy sor vörös pénzzel, vagy egy kutya-foggal ér fel, 10 kutya-fog egyenlő egy isával, azaz 50 halfoggal, 10 isa (500 halfog) egyenlő egy jötermetű asszonygal, ugy, hogy egy magasabb rendű hölgy 10.000 kokusdiót is megér.

De az említett pénzek mellett a pénzkérdés mégsem volt megoldva, mert e pénzeknek használt tárgyak közül, egyik sem bírt a pénznél megkívántató kellekkel.

A kellekek, melyekkel minden pénznek bírni kell számomas, mert e tekintetben a tudomány nagyon követelő.

A pénznek, mely értéket mér, mindenekei előtt értékesnek kell lenni; hogy bizalmat keltsen, hogy javakat becsülhessünk vele, hogy értékes tárgyainkat szívesen adjuk érte, — általánosán ismert és keresetnek kell lenni.

Az arany és ezüst megfelelt e kívánalomnak, mert aranyat, ezüstöt már az ékszernek kedvéért is keresték (hiu nők már akkor is voltak), no meg azért is, mert szebb és esilögőbb volt, mint más tárgy. Különösen évszázkokot csináltak belőlük, melyek tovább kitartanak s értékük tovább megmarad.

A pénz anyaga ritka legyen.

Ha a nemes fémek kevésbé volnának rit-

kák, értékükből vesztenének s az eredmény az lenne, hogy többet kellene egy bizonyos tárgyért adni, eszerint gazdagabbak sem lennénk. Ha például kétszer annyi pénzünk volna, mint van, ugy higyjék el, egy nyári felfűtő nem 30, de 60 forintba kerülne, mert a pénznek sokasága miatt a mostani 30 forint, hatvanra lenne egyenértékű. — Ezért nem sajnálhatjuk, hogy az alchymistáknak nem sikerült felfedezniök a bölesek követét, az arany csinálás mesteriségét, mert hasznunk nem lett volna. Vegyük fel egy pillanatra azon abszurdumot, hogy a bűvészeknek sikerült volna felfedezni az arany-csinálás mesteriségét. Higyjék el, hogy az arany, mit ez emberek előállítottak volna, rögtön értékvesztett lett volna. Ha minden ember tudna aranyat csinálni, nem adná oda terményét, javát oly tárgyért, melyet ő is elő tud állítani. Önök nagyon jól tudják, minél nagyobb a produktió, annál olcsóbb az áru; így ha az arany ép oly közönséges lenne, mint például a vas, ugy az arany értéke egy cseppel sem lenne nagyobb a vasénál; kaphatnánk egy kilogramm aranyat tíz krajczárért, mint amennyibe hason súlyu vas kerül. Ha oly gyakori volna, mint a kőszén, s ha évenként körülbelül 1400 tonna aranyat termelnék, mint mennyi szemet termelünk, ugy, bár kezünk nem lenne oly piszkos, de csakis ez lenne az arany előnye a szén felett.

Az arany és ezüst mily ritka, az könnyen bebizonyítható. Ha annyi pár évész-

tanulók ridegek, zárkóztak, visszautasított. Fölteszi, hogy a tanulók összebeszélve egyetlen hangot sem fognak felelni a kormány képviselőjének, és jól teszi a tanári kar, ha a tanácskozmányban hagyja őt beszélni, de nem reflektál szavaira egyetlen szóval sem. (Nagy zaj és nyugtalanság jobb és bal felől. Zajos helyeslések a szélső balon.)

Az a nézetem, hogy vérig kell őket bosszantani, hogy önértetes ember érettségi vizsgára kormánybiztosul ne vállalkozzék.

Tehát ellenállás a legvégső határokig, köröm szakadtig! Ebben áll e függetlenségi pártiak leendő magatartásának lényege. A függetlenségi pártiaké, mondom, mert a javaslat megdöntésére csak e pártbeliek vállalkoznak, és mert egy kis töredéktől eltekintve, a párt zajos helyesléseivel Thalynek szavait magáévá tette. Ha tehát a kérdés párt kérdésé nem is tétetett, annál tisztábban jutott kifejezésre kinek-kinek egyénisége.

Leverő látvány az, midőn egy ellenzéki párt azon térről, melyen az oppozíció jogosult, mert nélkülözhetlenül szükséges, a képtelenségek zsákutcájába téved, de még leverőbb, midőn egy nemzetgyűlésen ilyen képtelenségek egy Thaly Kálmán által mondatnak el! Nem egyéb ez, mint egy, máskülönben már jeles szolgálatokat tett, de a felekezeti és párt elfogultság által megejtett elme sajnos aberrációja.

De bizonyítéka ez annak is, hogy szomorú jövőnek nézne elébe Magyarország, ha egy ilyen csökönységében magát minden tekinteteken túl tenni képes párt uralomra juthatna.

Ünnepélyesen tiltakoznak az ellen, hogy ők a hazaellenes törekvésekkel szolidaritásban állanak.

Ezt nekik szívesen elhiszszük.

De mit ér minden tiltakozás, ha tetűk mégis csak e törekvéseket mozdítja elő!

A régi protestánsokra pedig ne hivatkozzanak. Mi idézte elő a protestáns autonómiát? A hatalomnak alkotmányt és nemzetet vesztélyező törekvései. Azért kellett minden erővel kivívni ezen autonómiát, azért vérzettek miatta katolikusok is, hogy a protestáns autonómia sánczai mögött a vesztélyben forgó alkotmányt és nemzetiséget sikeresen védeni lehessen. Most ugyan ezen sánczokból a magyar államiság és nemzetiség támadtatik meg. Ők nem utódaik a régi protestánsoknak. Azok életet, vért, mindent áldoztak azért, a miért emezek még egy kicsinyes párt tekintetét sem képesek feláldozni. A régi protestánsoknak nincs Thalyékhoz semmi közük.

A pécsi bírói és ügyészi kar gyásza Majláthért.

Ezennel közöljük olvasóinkkal egy jegyzőkönyv és határozat teljes tartalmát, mely a hazai igazságszolgáltatás legerősebb oszlopa ledőlése felett érzett mély fájdalomnak és őszinte bának megható szavakban ad kifejezést, esetetli a gyászt, mit férfiak viselnek lelkeikben, midőn legkiválóbb férfiak egyik mintaképe zárta le szemét mindörökké és itthagya árván hosszú, nagy időkre a hazát, melynek alapja inoghat meg az ádáz csapás alatt, mit ráért a balsors. „Justitia requorum fundamentum.” Majláth a fundamentum erős összetartó kapcsa volt!

J e g y z ő k ö n y v

a pécsi kir. törvényszék és kir. járásbírói és kir. ügyészség ügyészi karának néhai s z é k h e l y i M a j l á t h G y ö r g y országbíró és magyar kir. curiai elnök gyászszó kimulta alkalmából, 1883. április 3-án tartott közös teljes üléséről.

J e l e n l e v ő k : A törvényszék részéről: Oeskey Antal kir. tszéki elnök, Szikszay János, Kissfaludy Imre, Dömötör Zsigmond, Vésey Rezső, Lukrits István, Verner Ferencz, Bogyay Pongrácz, Pileh Antal, Váry Gyula, Czigliányi Béla, Kaufman Nándor kir. tszéki bírák, Deleva Béla kir. tszéki jegyző.

Kellékei még a pénznek, hogy hajlítható, nyújtható legyen, minden alakot felvehessen, hogy szétválasztható s ismét egybeolvasztható legyen anélkül, hogy értékéből bármit is veszítsen. — Az arany, ezüst mind e kívánalmaknak megfelel. Szétdarabolhatjuk s minden darabkaja arányosan értékes; összeolvasztva nem vesztiük el belőle semmit.

Mindenestre vannak értékesebb tárgyak az arany, ezüsthöz, melyek kis terjedelemben nagy értéket képviselnek. A kohinooz gyémánt például nem nagy darab, de milliókat ér. Bár a gyémánt darabkák sem megvetendő értékek, de próbálnak csak a kohinooz szétdarabolni, érne-e a darabok összege annyit min egészben a kohinooz? Mennél nagyobb a gyémánt, aránytalanul annál nagyobb az értéke. Pénzülr már azért sem szerepelhetne, mert a darabokat nem lehet egybeolvasztani, míg az arany és ezüst akarunkhoz simul.

A pénz minden vesztéségnélkül legyen eltartható; ezért nem volt jó pénz régente a marha, mert az enni kért. Ha adtak neki, idivel felette a maga értékét, ha nem adtak — felfordult, s oda lett a pénz.

A pénz egyetlenkény legyen, azaz minden részében, vagy akárhonnan való egyenlő. Ez a buzánál nem állott, még kevésbé a marhánál, míg az arany, ezüst, akár Kalifornián, akár Oroszhon béreze, akár Magyarországon folyóhomokja termelte, mindegyik egyenlő értékű arany és ezüst merad.

A járásbírói részéről: Rásky Mihály kir. járásbíró, Rihmer Kázmér kir. aljársbíró, Sági Vincze kir. aljársbíró.

Kir. tszéki elnök üdvözölve a jelenvőket, előadja, mikép a közös vegyes ülés tagjai előtt már tegnapi körözvényből, melyet az ülés jegyzőkönyvéhez csatoltatni kér, ismeretes az egybehívott közös ülés czélja és tárgya. Az tudniillik, hogy a kir. tszék, a helybeli kir. jbság és a kir. ügyészség bírói, ügyészi és összes hivatalnokai kara hazánk nagy halottja, székhelyi Majláth György országbíró, kir. curiai elnök s tehát az ország legfőbb bírója emléke iránti kegyeletének kiülső s minél ünnepelesebb kifejezést adjon.

A hazát s különösen annak bírói karát oly mélyen sújtó eme gyászcsapás, ugymond az elnök, oly hirtelen s váratlanul következett be és oly annyira megrendített mindnyájunkat, mikép valóban napokra volt szükségünk, míg annak első, majdnem dermesztő hatásából némileg felocsudva, tudatára és érzetére ébredhettünk ama szomorú kötelességnek, melyet a nagy halott emléke iránt leróni hivatászerű feladatunk.

Ugyanazért, folytatja, már tegnap értekezletileg és bizottságilag megtették a szükséges előintézkedések arra nézve, hogy a helybeli kir. bírói, ügyészi és bírósági hivatalnokai kar legbensőbb kegyeletének nyílt és hangos kifejezésül, a nagy halott emlékezetére f. évi ápril hó 5-én reggeli 9 órakor, a helybeli Iuceumi templomban, mint ideiglenes székesegyházban ünnepeles gyászintenzitázzal tartassék; s kéri ennélfogva a közös ülést, mikép ezen intézkedést jóváhagyásával határozattá emelni, a tartandó egyházi gyászünnepeleket idejét a legszeleesebb körben köztudomásra hozatni és az iránt is intézkedni sziveskedjék, hogy a gyászünnepeleken a kir. tszék, kir. jbság és kir. ügyészség bírói, ügyészi és hivatalnokai kara testületileg teljes számban megjelenjenek.

Hogy pedig a kir. bíróságok és a kir. ügyészség kegyelete a nagy halott emléke irántában a rendezendő egyházi gyászünnepeleken fölül még más, maradandóbb, az utókorra is átörökíthető kifejezést is nyerjen, azt hiszi az elnök, hogy a jelenlevők közérületével fog találkozni, midőn indítványozza: hogy a nagy halott emléke, a

Könnnyen felismerhető, könnyen kezelhető legyen, hogy olvasni, hordani lehessen. Hogy az ember mellényzsebében elbirjon annyit, mint amennyi tovaccipeléséhez régente 16 négy ökrös szekér kellett.

Érmézhető legyen, hogy könnyen felismerhetők, s hogy kézzől-kézre vándorolva, ne legyen szükségtelen, felesleges időrálló vizsgálatásoknak kitéve; a legesekélyebb zavar nélkül vehesse, adhassa mindenki, mert csak így fejlődhetik egészséges kereskedelem és nagy forgalom.

Az aranynak és ezüstnek, mint pénznek, van még egy hatalmas tulajdonsága: Boszuálló!

Régebben azt hitték, hogy az arany és ezüst pénznek értékét az a fejedelem arczképe adja meg, ami rá van bélyegezve. És akadtak uralkodók, kik a jó nevesfémét más olesó fémekkel pl. rézzel keverték, reáittették bélyegüket s azt mondták ez egy schilling, vagy livre, vagy akármí, a szerint, amely országban történt.

A történet bizonyítja, hogy az ilyen pénzhamisítás minden országban előfordult. A 15. század elején egy ezüst real hat maravedit ért, később 34 söt 51-et is vertek belőle. Angliában egy fémfontból eleintén 25 schillinget vertek, VIII. Henrik és VI. Eduard alatt 48, egész 72 schillinget. Ez időben tehát egy schillingben sokkal kevesebb, majdnem harmad rész ezüst volt.

(Folytatása következik.)

közt akarnánk ezüsthöz készíteni, mint ahány ember földünket lakja, mindenik pár évész-közt 14 frt. értékben, ugy erre 16800 millió forint értékű ezüstre volna szükségünk, majdnem kétszer annyi ezüstre, mint mennyi összesen van.

Az arany — az ritkább — s értékesnek ismerik mindenfelé. Még oly helyeken is, hol az uralkodót, midőn az európaian ebédre hívták, ez nem tudván villájával mit csináljon, az ebéd alatt szakálát fésülte vele, mondom még ily helyeken is, — Afrikában is ismerik az aranyt és becsülik. A nők piperzésre használják, a férfiak kardjuk markolatát veretik ki vele stb.

S az összes aranykészletünk, mióta aranyat bányásznak 1000 millió forintot ér.

Ez sok, de terjedeleme kevés, így megfelel azon kívánalomnak, hogy a pénz kisterjedelemben nagy értéket képviseljen. Összes 1000 millió forintot érő aranyunk, mondom az összes földön létező arany 7200 tonnát nyom. Egy Crampton-féle gőzmozdony 600 tonnát könnyen elbir, tehát 12 locomotívval a föld összes aranyát el lehetne emelni. Terjedeleme nézve a föld összes aranya egy 9 meter hosszú, ugyanoly széles és 5 meter magas ládában, kényelmesen elférne. Tehát aránylag kis helyen, aránytalan nagy értéket képvisel, mertegy kilogramm arany körülbelül 1360 forintot, míg az ezüst, mely ugyan szintén megfelel e kívánalomnak, bár esekélyebb mérvben, kilogrammonként 88 forintot, vagy tán valamivel kevesebbet is ér.

benő s mindig fennélendő kegyelet, mely-lyel a pécsi kir. törvényszék, kir. jbiróság és kir. ügyészség jelenlegi összes tisztviselői kara a dícsőült emlékének adózik, és a mély fájdalom, melyet annak megrendítő halála fölött valamennyien érezünk, jegyzőkönyvi-leg megörökítették, és eme jegyzőkönyv a most élők érületének hü okmányaként, a késő utókor számára a kir. törvényszék le-veltárában letéteményeztessék. Most, ugy-mond, a nagy halottban nemcsak hazánk-nak, közéletünknek honfieriényekkel és érde-mekkel tündöklő, legerősebb s leghatalma-sabb oszlopai egyike — s vele minden valószínűség szerint az utolsó magyar or-szágbíró — dől ki, akinek helyét, ugy-mint ő azt betölteni tudta, alig valaki, ta-lán soha senki sem lesz többé képes pó-tolni; de benne a magyarországi bírókar egyszerűsége legfelsőbb fejt és tudvalevő-leg legjóakörűbb s leghatalmasabb támaszát is veszítette el és gyászolja.

Az elnöknek ezen fennállva, meghatott hangon tett, s a jelen voltak által szintén fennállva, a mely megindulás nyilvánulásai-val fogadott előadására — egyhangulag határozottatott mikép: 1. a folyó 1883. évi martzius hó 28—29-ke közti éjjel megrendítő gyászos halállal kimult s z e k h e l y i M a j l á t h G y ö r g y országbíró, magyar kir. curiai és főrendiházi elnöknek dícső emléke a pécsi kir. tszék, kir. jbiróság és kir. ügyészség bíról, ügyészi és összes hivatalnokai kara által a jelen közös vagyis ülésről felveendő jegyzőkönyvben kegyeletteljesen megerökít-tetik.

2. Ugyanazon nagy halott emlékezetére, az említett testületek fájdalom kegyeleté-nek külső méltó kifejezésül, f. évi ápril hó 5-én a helybeli lyceum templomban, mint ideiglenes székesegyházban ünnepélyes gyász-istentisztelet fog tartatni. Az erre vonatko-zólag elnöki, értekezleti és bizottsági uton már tett intézkedések jóváhagyatnak és az elnök megkerestetik, mikép a Czigliá-nyi Béla kir. tszékibíró által fogalmazott és a közös ülés részéről minden módosítás nélküli egyhangulag elfogadott gyászjelen-tésnek megfelelő számu példányokban leendő kinyomatásáról, szétküldéséről és a helybeli egyházi, polgári és katonai hatóságoknak és testületeknek a gyászünnepélyre való meg-hívásáról saját hatáskörében gondoskodjék.

A gyászjelentésnek egy nyomatott példánya ezen jegyzőkönyv mellett a levél-tárban megőrzendő.

K. m. f.

Jegyzette

Ocskay Antal.

Decleva Béla.

kir. törvényszéki elnök.

kir. törvényszéki jegyző.

Törvényhatósági élet.

Baranyamegye közigazgatási bizott-sága, Perczel Miklós főispán elnökle-te alatt, e hó 9-én d. e. 9 órakor tartotta meg rendes havi ülését. Mintán a jövő ülésre május 16 állapítottat meg határ-napul, felolvastatott:

Az alispáni jelentés, mely szerint a beérkezett ügyek mind feldolgoz-tatván, hátralék nincs; községi előjárók ellen fegyelmi ügyek fel nem merültek; általában a közigazgatás körében semmi különösen említésre méltó nem fordult elő. A kocsi és lóártás a mult hóban 33 frt 39 krba került, miről a postaigazgatóság értesítettik.

Nádósy Kálmán, mint az Aba-liget község és a pécs-budapesti vasut kö-zött felmerült vitás ügy megvizsgálására kiküldött bizottság elnökének jelentése ala-pján, a felek között létesített egyezség hely-benhagyatik.

Belügyminiszteri rendelet, a közigazga-tási fogházak vizsgálata tárgyában alispánnak és a börtönvizsgáló bi-zottságnak mihez tartás végett kiadatik.

Dömötör segédtanfelügyelő azon kérelme, hogy az ellene folyamatosan lévő fegyelmi ügyben neki a válpontok hiteles kiadmányban kiadassanak, megtagadtatott.

Sellye község kérvénye állami távirda állomás felállítása, s Szigetvárra vezető táviradvonal berendezése iránt, a földmívelés-, ipar-és kereskedelmi miniszte-riumhoz pártolólag felterjesztetik.

Néhány katonaelboesatási ügy és kivé-teles nősülési kérvény letárgyalása után:

Az árvaszéki elnök olvassa jelentését, mely szerint a mult hóban érke-zett 1000 ügydarab s az áthozott 555 há-tralékból 925 szám intéztetvén el, 630 ma-radt hátralékban; a kiadóhivatal hátraléka 125 darab. Uj hagyaték 39 jelentetett be, melyekben 59 árva van érdekelve. Kölcsön-ért folyamodott 13 fél, ezek közül 12 ré-szére 3570 frt folyósítottatott.

A megyei ügyész a mult hó-ban 1540 frt 94 krt szedett be és szállított az árvaszék pénztárába.

A főorvos jelentése szerint az egészségi ügy határozottan kedvezőt-le-n, mert habár a vörheny több helyen megszűnt, Bakóczán még mindig uralg, s ezen kívül a kanyaró lépett fel járványszerű-leg, különösen Darázs és Villány község-ekben, hol 107 betegedési eset fordult elő, melyek közül 5 végződött halállal. Az óv-intézkedések ugy ezen községekben, vala-mint Kassán és Kis Kozáron, hol szórványo-san lépett fel a kanyaró, szigoruan fogana-tosítottak. A kórjelleg általában hurutos, lobos, mégis a mult havinál valamivel eny-hébb és kedvezőbb lefolyással. Bonczolás 14 esetben eszözöltetett; sulyos sertséről 4, könnyűről 21 láttelel adatot ki.

Az állategészségi viszonyok is kevésbé kedvezők; Gilvántán rühkór miatt 2 ló kiirtatott, 5 gyógykeze-lés alá vétetett, Somogyban pedig 1 borju lépfenében hullott el.

A kir. adófelügyelő jelentéséből kiemeljük, miszerint adó fejében márczius hóban 27.893 frt 25 $\frac{1}{2}$ kr. folyt be, tehát 4892 frt 78 krral kevesebb, mint a mult év hason havában, s az I. negyed összesen 1141 frt 25 krral mutatkozik kedvezőtlenebbnek a mult évinél: de ez csak látszat, mert ha figyelembe vesszük, hogy a pécs-mohács-barsai vasut 12107 frt adóját ez idén már Budapesten fizeti, az eredmény 10965 frt 75 krral kedvezőbb. Hadmentességi díj ezimén befizettetett 3343 frt 50 kr. hátralékban van még 45866 frt 29 kr. Mint be nem szedhető, leiratott adó fejében 1405 frt 63 kr., hadmentességi díj 5 frt. Végül a pénzügyminiszterium Vémeménd kö-zség jégkárosult lakosainak augusztus 20-ig adóhalasztást enged.

Az államépítészeti hiva-tal főnöke havi jelentése különös említésre méltót nem tartalmaz; 4 gőzkazán használa-ta engedélyezetvén, az engedélyek az illetőknek kézbesítettek, az iratok levél-tárba tétetnek.

A daróczi hajómalomok 1882. évi kimutatásának egyik példánya a mi-niszteriumhoz felterjesztetik.

A közlekedési miniszterium a belforga-lom emelése és utak fejlesztése körül teendő iránt a közig. bizottságot ezek támogatására hívja fel; tudomásul vétetik.

A postaigazgatóság jelen-tése után, mely szerint Mánfán posta állit-tatott fel, alispán kér intézkedést, hogy a budapest-pécsi vasuti mozgó postánál a kül-demények kezelése körül mutakozó rendet-lenségek orvosoltassanak, mire a soproni postaigazgatóság felkérnetni határozottatott, hogy az illető postatisztekét rendes és pon-tos eljárásra utasítsa.

A kir. tanfelügyelő jelentéséből említés érdemel, hogy a tanitói köz-gyűlés összehivatott Budapestre, hogy a miniszterium intézkedett, miszerint ezentúl csak minden 3 évben állítandók össze a rendes statistikai kimutatások, évenként

csak a főbb adatok és változások tünte-tendők ki. Kistótfalu iskolája tansze-rekkel ajándékozottat meg.

A szorgalmas iskolalátogatás ellenörzé-sére egész szabályzatot terjeszt elő, mely szerint bírságolás terhe alatt 14—14 napon-kint teendő jelentés a tanfelügyelőhöz, a büntetésépénzokről szóló nyugták, nemkülön-ben a mulasztások utólagos igazolására be-mutatott orvosi bizonyítványokkal együtt. A mulasztási naplók a megye útján besze-reztetvén, azok rendes vezetésére a tanitók fegyelmi eljárás terhe alatt köteleztetnek.

Ném a Lajos tanuló, a felolvasott mi-niszteri rendelet szerint, az összes képezdek-ből kizárattott.

Miniszteri rendelet alapján, mely kimu-tatást kíván arról, hogy 1867 óta hány is-kola alakult át, vagy szünetelt és mi ok-ból? a kimutatás, mely szerint csak két iskola és pedig a kemsei és tézeni alakult át, felterjesztetik.

A pécsvárad status quo izraelita isk. hatóság, ugy a mágoosi izr. hit. község kérvényei, hogy az izr. iskola-ala-ból 1883-ra segélyt nyerjenek, pártolólag terjesztetnek fel; nemkülönben a kölkedi iskolaszék azon kérvénye is, hogy az iskolai alapvagyon jóvedelmét iskolai célokra fel-használhassák.

A szolgabírák jelentései, a mulasztási kimutatásokkal, tudomásul vétet-tenek, egyedül a siklósi szolgabíró uta-sítottat azon feltűnő eset megvizsgálására, hogy Sámodon két mulasztás 30 mondd harmincz forint pénzbüntetéssel fenyítettett.

Több számadások bemutatván, fel-ülvizsgálat végett a számvvevőségnek adat-tak ki.

A miniszterium feliratilag értesítettik, hogy a gerényesi iskola alapvagyona 10 hold szántóföld; Devecseren pedig nincs ingatlan alapvagyon, csak 376 frt 52 kr. készpénz, mely a kimutatásokból tör-lendő volna, minthogy a községi iskola a kamatok felhasználására jogosult.

A kir. ügyészség jelentése szer-int a mult hó végén a helybeli fogházban 145 fi és 11 nő volt letartoztatva, kik kö-zött 22 van vizsgálat alatt, 11-nek ügye pedig felelbezésben. Az élelmezés, mely el-len panasz nem emeltetett, 540 frt 75 krba került, de megtérült 424 frt 80 kr. Az egészségi állapot kielégítő, fegyelmi bünte-tés két ör ellen alkalmaztatott.

Pécs sz. kir. város közigazgatási bizottságnak f. hó 12-én tartott rendes havi ülése,

Elnök Perczel Miklós főispán.

Polgármesternek közigazgatási jelentéséből felemlíthető azon örvendezet körülmény, hogy a vagyonbiztoság veszélyeztetve nem volt, amennyiben csak egy tolvajlás eset fordult elő, a mi különösen a rendőrkapi-tány azon czélszerű intézkedésének köszön-hető, hogy a rendőri legénység egy része, ellenörzés mellett, polgári ruhában czirkáló éjjeli szolgálatot teljesít, és a budai külvá-roshan már korábban elhatározott örtanya e hó folytán felállítottat; s ezen ezen ör-járatoknak eredménye az, hogy a várost körülbelül 7 hónap óta izgatottság-ban tartó betörő tolvajbánda kézre-került.

Az idei ujonezozás eredményekép jelen-tetett, hogy a 3 korosztályban felhívott 542 egyénből a közös hadsereghez besoroztatott 69, a póttartalékba 8, a honvédséghez 27, visszahelyeztetett 205, töröltetett 19, fel-szólamlás útján felmentetett 52; felülvizsgá-latra 11 rendeltetett, kik közül 7 bevált.

Az adófelügyelő jelentése szerint egyenes adóban mult hóban befolyt 8356 ft. 81 kr.; összehasonlítván ezen havi eredményt a mult év hason havában elért 11.343 frt 70 kr. adóbefizetési eredménnyel, 2986 ft. 89 kr. csökkenés mutatkozik, egybevetve to-vábbá a f. év első három havában történt

befizetés, mely 58374 frt 66 kr. teszen, a m. év hason időszakában elért 73661 frt 30 kr. eredménnyel, egészben véve 15286 frt 64 kr. visszaesés mutatkozik; ennek oka a pécs—mohácsi vasutiságzatásnak Budapestre történt áthelyezésében keresendő, a mely adóját most Budapest fizeti.

Árvaszéki elnök jelentéséből kiemeljük, hogy a m. havi ülés határozata folytán az eddig a takaréktáraknál 4—4 és fél százalékra elhelyezett pénzekből, 22965 frt 50 kr. már 5 százalékra elhelyeztetett az állampénztárba és még 41433 frt 64 kr. hasonlóból felmondattott; egyuttal köztudomásra hozatott, hogy 6 százalék kamatra magánosok kölcsönt nyerhetnek.

A kir. ügyészség szokásos havi jelentése felolvasása után felszólalt Grünhut Ignác bizottsági tag s felhívja a bizottság figyelmét a jelenlegi tekkönyvi tár köztudomású tühetlen állapotára, a minek folytán a bizottság az igazságügyminisztert orvoslás céljából a jogkereső közönség érdekében gyors intézkedésre felkérni határozta; s egyuttal a kir. ügyész felszólására felterjesztés intéztetik a végre is, hogy a jelenleg építés alatt álló fegyházzal kapcsolatban a büntető-bírószék részére is helyiségek építtessenek, a mint az a kormány részéről tudomásunk szerint elhatározva is volt, de nem tudni mi okból, beszűntetett.

Tiszti főorvos jelentése szerint a város m. havi közegészségi állapota kedvezőtlennek jelezhető s viszonyitva az előző havihoz, e hóban ugy a megbetegedések, mint a halálozások száma emelkedett.

Pécs, 1883. április hó 13-án.

A helyi lapok és ezek után a tekintélyes fővárosi napilapok is, nagy előzertettel közlik a tanfelügyelő jelentéseit, és általán az iskolai állapotokra vonatkozó statisztikai adatokat. Remélik, sőt számítanak arra, hogy az olvasó figyelemre méltítja a kitüntetett számokat, melyek jelentőségükben visszahatnak állami létünk kulturális állapotára, összeállításukban egyaránt érdekesek és tanulságosak. Számításuk jogosult; mert ma, midőn a tanrendszer egyik legkiválóbb alapeszméje, hogy a tanulót morális eszközökkel vezeti célja felé, k e l l, hogy az olvasó figyelemre méltassa a tanügyi adatokat s ne osztozzék azok fitymáló nézetében, kik a száraznak tetsző adatok közlését csak felesleges lapfülteléknek tartják, mert senkire sem közömbös a tanügyi állapot, akár közvetlenül övéi érdekében, akár közvetve mint országos érdek.

Van-e azoknak a morális eszközöknek értékük, ha a közönség nem tulajdonít nekik semmi fontosságot? Óvhatjuk-e, védhetjük az azokban rejlő fontos és magasztos elvet azok ellenében, kik minden bajt, hibát, minden hátramaradást a testi fenyegetések megszüntetésének tulajdonítanak, ha egyrészt a szülő mit sem törődik gyermeke iskolai nevelésével, másrészt a publicum a tanügyet tisztán és egyedül egy szakma keretében szorítja és egyes phasisait mibe sem veszi?

Olvasóink már tudják, hogy a budapesti iskolázék hajlandóságát mutat a testi fenyegetés behozatalára; de e törekvés praegnans kifejezést talált nálunk is a budai külvárosi lelkészének az iskolázékhöz címzett, de előzetesen e lapokban, hozzá még minden commentár nélkül közölt leveleiben is.*) Kezdi támadni a morális eszközöket, hogy azután e támadás színe alatt más törekvések is czélt érjenek, hogy leplezzék saját tehetetlenségüket és mulasztásaikat. És miért tehetik ezt úgyszólván szó és megtorlás nélkül? mert a közönség nem vesz kellő részt a tanügyi állapotok ellenőrzésében, nem érvényesíti az oktatás terén őt megil-

lető befolyását. Egy pillanatra megbotránkozott ugyan a sajtó és a közönség is, és méltán, az itt-ott feltűnő retrográd törekvések, de tagadhatlan, hogy e törekvésnek indokolásánál fogva némi jogosultsága van, vagy legalább annak tetszik; jogosulatlan csak akkor lesz, ha a nemzet felkarolván a tanügyet, azt belső szervezetében életerőssé teendi; mert, hogy a várt eredmény létrejöjjön, nem elegendők a tanférfiak fázadozásai, vagy az iskolai hatóságok szigora: kell, hogy a közönség őrszeméi függjenek a tanáron és tanulón, az elemi osztályoktól fel, egész az — egyetemig.

Nézetem szerint nem a jelen rendszerben található fel a hiba, hanem abban, hogy a mig egyrészt nem tekintetik a nevelés ügye közérdeknek, másrészt nagyon is óvjuk a nyilvánosságtól. A közönségnek azon kell lennie, hogy az iskolai állapotokat mindenütt és mindenben nyilvánosságra hozza, a nyilvánosság a szabadságnak szövetségese, a haladásnak emeltyűje, a tanügy fejlődésének legbiztosabb eszköze.

A közzétett statisztikai adatok bármily érdekesek és tanulságosak, a kép csak akkor lesz teljes, ha azon adatokhoz fűzött tapasztalatokat egyuttal napvilágra hozzuk tekintet és kímélet nélkül: a nyilvánosság jutalmaz és büntet, buzdít, emel, de sujt is.

Azt mondják: a nemzet jövője az ifjúság nevelésétől és oktatásától függ. Igaz, áll ez mindenütt és nálunk is. És be kell vallanunk, hogy nagyon sok hiba, biu, mulasztás és visszaélés a jelenben, kételkedő és aggdólvá tesz a jövő iránt, az idézett mondat méltatása tehát elengedhetlen kötelességünk. A nemzet egy része demoralizálva van, a műveltebb osztályokban a közöny és a semmivel sem törődés, a köznép-nél a vallástalanság s ezzel együtt az erkölcselenség, az iparosoknál a munkátalanság, az ugynevezett munkásosztályban pedig a felforgatási fanatizmus van terjedőben. Majd azon szemrehányást halljuk, hogy az „ösi erény“ kihalóban van, majd ismét, hogy az ifjúság nem lelkesedik, és a mult dicsőségeinek áttekintése helyett kedélyrontó silányságok után kap; ismét mások kétségbeesnek a folyton szaporodó büntető ügyek constatalásánál. És ekkor érzi, tudja, látja mindazt, ki a közügyek terén működővén, gondolkodás tárgyává teszi a nemzet jövőjét, hogy e tagadhatlanul meglévő, szomorú jelenségeken segíteni kell!

De az óvszer?

Az ifjúság romlatlan lelkében találjuk azt fel: abban kell az erkölcs és vallás magasztos fogalmait, a törvény iránti tisztelet magvait, a hatóságok tekintélyének elismerését, a hazaszeretetet, a szabadság iránti lelkesedést, és a családiaság iránti hajlamot beoltani, elhínteni, nevelni és megszilárdítani. A nevelés nem az iskola falai között bírja legfontosabb feladatát, életető tüze az otthon tüzhelyén leli tápját; mit használ a legjobb törvény, a legbiztosabb tanrendszer, vagy bármely reform, ha a közönség nem érti fel kellően a tanügy fontosságát!

Ne politizáljunk annyit, hanem igyekezzünk meleg érdeklődés által megnyerni a társadalmi rend érdekében azokat, kik hivatalva vannak néhány évtized mulva utat törni a magyar nemzet történeti missiójának és így biztosítani annak létét.

Amde, mig az iskolázék tagjai oda se néznek — egyeseket leszámítva, — fontos feladatuknak, sőt alig egykettőnek jut eszébe, megismerkedni a hatóság alatti tanítókkal és tanulókkal, avagy a tapasztalatakat elnézés, legyezgetés-vagy gyakran önzésből is elhallgatják; mig a családok anyai fáradságot sem vesznek, hogy gyermekük és hozzátartozóik magaviselete és előmeneteléről értesítést vegyenek; mig számosan vannak olyanok, kik az itjúságot egyéni czélok és igen gyakran már magukban véve romlott szenvedélyek eszközözé törpítik; kik a magánellenségeskedést a tan-

ügyi térre is átviszik; mig szemet hunynak a tanítók és tanároknak a tanítás terén üzött privát gschäftelésein: számíthatunk e sikerre? Mig — de mondjunk e többet a visszaélések és mulasztások legiójából? Is-mételjük-e, hogy a közönség megtagadja befolyását a tanügyekbe, vagy nem érvényesíti egészséges irányban? Tudja ezt mindenki! Legyen hát a közvélemény és sajtó szigorú őre az iskolai rendnek. A sajtó rója meg kérelmetlen szigorral a rendellenességet,*) a közvélemény pedig támogassa e minden esetre kellemetlen hivatásában a sajtót, hiszen a törvény iránti tiszteletnek az iskolában kell kezdődnie. Nem kíméletlen az, ki a tanár kötelességmulasztását megrovja, de nem foglalkozik hozzá nem illő csekélységgel az sem, ki a rakoncátlan, kötelességtől megszegő tanuló nevét hozza nyilvánosságra. De mit mondjunk az oly közvéleményről, mely gyakran az itjúság legvisszatetszőbb rendellenességét elpalástolja, menti és a szigorú tanárt kegyetlenséggel vádolja; mely észre nem veszi, hogy a gyermek, az ifju az iskola falain kívül is, az utcán, nyilvános helyen, házban és mindenütt, kell, hogy gyermek, ifju és tanuló legyen!

A tanár nem képes mindig oktatni, tanítani és egyuttal nevelni is. Am jelenleg mindenütt azt látjuk, hogy mihelyt a gyermek iskolába kerül, kizárólag reá bizzuk a tanítóra és így igen gyakran önmagára hagyjuk.

Nem a „morális eszközökön“ mulik tehát az észlelt baj, hanem tisztán és egyedül a tanügy terén mutatkozó közömbösségen. A czikkem elején hivatkozott lelkész ur elmondhatja ezt bátran a szülőknak és bizonyára többet fog lendíteni az ügyön, mint az iskolázék bármely rendeletével.

X.

Adományok. A bukovinai magyarok hazatelepítése költségeire folytatólag adakoztak:

A pécsi nemz. casino ivén:

Erreth Lajos 5 frt, Németüröggi 1 frt, Kind József 1 frt, Fischer Ferencz 1 frt, Maletor Rudolf 1 frt, Perleberg Viktor 1 frt, Kissfaludy Imre 1 frt, Szikszay János 1 frt, Lukrits István 1 frt, Bubreng Antal 1 frt, Liki János 2 frt, Hefner József 1 frt, Paxy ezredes 1 frt, Dr. Zirer Elek 1 frt, Jeszenszky Zoltán 2 frt, Obsitos gyalog huszár 1 frt, Schapinger Joachim 5 frt, Galamb Gyula 1 frt, Kerese Kálmán 1 frt, Varga József 1 frt, báró Majthényi 2 frt, pécsi nemzeti casino 18 frt. Összesen 50 frt. E czélra eddig a szerkesztőségnek befolyt összesen:

a lapunk 19. számában kimutatott	57 frt
" 20. " " "	8 "
" 21. " " "	18 "
" 28. " " "	3 "
" mai " " "	50 "
Fösszeg	136 frt

A mai kimutatott 50 frtot, valamint már annak idején a többi összegeket eljuttattuk Somssich Pál ur ó nagyméltóságához, mint a hazatelepítő bizottság elnökehez.

Midőn a casino ivén kitüntetett nemeszövü új adakozóknak az ügy nevéken hazafias ószinte köszönetet mondunk, készségesen kijelentjük, miszerint lapunk hasonlólag szolgálataira a t. adakozók rendelkezésére jövőben is mindenkor nyitva áll.

Hirek.

Adomány. Dr. Dulánsszky Nándor megyés püspök ó nagyméltósága, az országos veres-kereszt-egylet baranyamegyei választmányának, ma tartandó hangversenye alkalmából 100 forintot adományozott.

*) Mindenkor készen állunk reá.

Szerk.

*) Nem kellett hozzá commentár, a lelkész ur nagyon igazat mondott: a bajt kimutatta s orvoslást kért, de nem plaidirozott a botbüntetés mellett. Szerk.

a ki valóban fejedelmi adományyal öröközte meg nevét. A mult csütörtökön hirdették ki végrendeletét, mely szerint 280.000 forint értékű összes vagyonát az ág. hitv. késmárki lyceumnak hagyta.

Tejet vizsgálni legegyszerűbben úgy lehet, ha tejjel telt pohár mögé égő gyertyát helyezünk; a tiszta, hamisítatlan tejen át a gyertya lángját nem fogjuk láthatni; de ha lassan vizet töltünk a tej közé, akkor lassankint a láng mindig jobban és jobban láthatóvá lesz. Hosszas próbák után könnyen fölismerhetjük ezen eljárás mellett a tiszta és a vízzel hamisított tejet, bár ez a vizsgálati módszer inkább a tej vajtartamára vonatkozik csupán s így annak egyéb alkotórészeit ily vizsgálatnál szem elől tévesztjük.

Utépítés. Pest vármegye tavaszi közgyűlésén a többek között tárgyalott Baranya megye közönségének átirata, Duna-Szekeső községtől Bajáig építési szándékolt kőút tárgyában. Ezen ut kiépítése végett Baranya vármegyével eszközözendő tárgyalásokra kiküldettek Földváry Gábor, Ugróczy, Horváth Ignác és az államépítészeti hivatal vezetője.

Nagyar huszarak Galicziában. Smatyn lengyel városkában mult péntekről szombatra virradó éjjel nagy tűz ütött ki. — A lángok éjjel 1 órakor kezdtek pusztítani, még pedig épen a piac közepén, a hol csupa egymás mellett álló faház van, melyekben más nem lakik, csak zsidó. Az első álmából felébredt lakosság az irtoztató szélvészben, mely ép akkor dühöngött, nem is gondolhattott mentésre; különben is, szombat lévén, vallásuk tulszigoruan vett parancsa értelmében nem is hitték megengedhetőknek az oltási munkálatokat. Ekkor a 16. számú huszárezred Smatynban elszállott első századának kapitánya, Nachovsky, riadót fuvattat s az összes huszárság a legnagyobb eréllyel a tűz lokalizálásához kezdett látni. Emberfeletti erőlködésüknek sikerült is legalább annyit elérni, hogy mindössze csak tizenkét ház égett el. Másnap rögtön a város egy küldöttsége tisztelgett Nachovsky-nál, megköszönve bátor fellépését és a katonák önfeláldozó buzgalmát.

Fontos hír értékpapir-tulajdonosok részére. Nem tartjuk érdektelennek lapunk olvasóit ezenel figyelmeztetni, hogy a Magyar Pénzügy kiadóhivatala (alapított 1881-ben) tekintélyes olvasó-köre által buzditatva, kebelében bank és bizományi üzletet nyitott. A Magyar Pénzügy kiadóhivatalának bank és bizományi üzlete (Budapest, V., Nagykorona-utca 8), az e szakmákba vágó miveleteket gyorsan, lelkiismeretesen és mérsékelt díjak mellett hajtja végre, és minden az értékpapir üzletet érintő ügyekben, valamint tőzsdéi megbízások eszközésére legjobban ajánlható, amennyiben nagy összeköttetéseinél fogva azon kiváltságos helyzetben van, hogy alaposan ismeri az egyes papirok belbecsét, és számos esetben azt is, mikor és mely értékpapir fog emelkedni. Mindennemű felvilágosítással díjmentesen szolgál a Magyar Pénzügy kiadóhivatalának bankosztálya. (Budapest, V., Nagykorona-utca 8).

Beküldetett. A „Pester medicz. Presse“ írja: A legközönségesebb köhögés veszedelmessé válhatik, tehát tanácsos a legkisebb s legjelentéktelenebb hurutnál egy kellemes használati, mely az emésztést nem akadályozza, az Egger-féle pastillák és célra kitanóknak bizonyultak, a menyniben a köhögési inger eltávolított, előidézki a nyálka vetést és nem idéznek gyomorsarat. Egy eredeti doboz 25 kr., 50 kr.

Gyomor baj ellen Egger fia gyógyszerkönyvárosnak sikerült kellemes ízű pastillákat készíteni, melyek emésztés hiány, görvély, halványaság, ismétlődő főfájás vese köbetegek ellen igen meglepő jó hatással bírnak. Egy eredeti doboz utasítással együtt 30 kr. városunk raktáron következő gyógyszerész utraknál: Kunz Nándor, Kovács M. Sipőcz és Irgalmas szerzati gyógyszerárban.

Levelezés.

Pécsvárad 1883. ápril 12-én.

Alig van már ember, ki az utóbbi időkben valóban egymásután gyorsabban elkövetett büntettek megbeszélését, ne a rendőrség ellen felhozatni szokott vádakkal fejezné be. — Váddal, melyek hosszabb felsorolásától felmentettek tarthatom magam, mert hisz azok a közvélemény nyomós kifejezéseiként, minden egyes esetben a napi sajtóban eléggé ismételték. — Inkább — tán bár illetéktelen, de úgy hiszem, hogy némileg indokolt — védelmére kelhetek ez intézménynek, a melyről habár igen jól tudom, hogy fejlesztése a személy- és vagyonbátorlét érdekében még nagyon sok irányban kívánatos, másrészt nem lehet előttem ismeretlen, hogy e még mindig nem eléggé teljesedésbe ment kívánalmakban szemléltető bizonyos hátramaradás legkevésbé róható a vidéken s különösen nálunk a járásokban a rendőrség, illetőleg annak személyzete terhére!

Elitélő csodálkozásunkat fejezzük ki, hogy bizonyos időkben és vidékeken a nagyobb számmal befejezett büntettek oly kevés rendőri akadályokkal találkoztak s hogy azok, ha már — ami pedig a rendőrség egyik fő feladata lenne — nem is voltak meggátolhatók, vajmi kevés esetben nyerne az ismeretlen, vagy esetleg megszőkött, avagy megszőkötött tettesek kére kerítése által, illetékes bünvádi ítéletben megtorlást. — Igaz, hogy ilyetén, netán ismételt tapasztalatok nem alkalmasak a békés rendszerető polgár kedélyét különösen megnyugtanni s mi természetesen, hogy keserősége, a káros fél után első sorban s közvetlenül érdekelte rendőrség ellen fakad ki? — De, hogy e kifakadások mégis lényegében mennyire igazságosak, hogy e szemrehányások jogosultsága mennyire állja ki a szenvedélytelen tárgyilagos bírálatot s hogy végre e mindemagányi megjegyzés mennyire képezheti alapját egy rendőrileg kívánatos biztosabb jövőnek, az természetesen — legtöbb esetben a megrovók látkörén messze túl eső — más kérdés.

Én nem a rendőrségnek illetőleg, az etől várt eredményeknek esetleges silányságán, hanem inkább már több bünesetnél előfordult szétágazó bonyodalom tagadhatlanul sikeres felderítésénél nyilvánult tapasztata — és megbízhatóságán csodálkozom! — Teszem ezt pedig — a megynkben is küszöbön álló és a közegeket illető változásokat figyelembe véve, eltekintve azok erkölcsi belértéke — szellemi képzettsége — és számunk csekélységétől — főleg azon indokból, mert ha egy nagy ravaszsgal előkészített és befejezett büntettet még titkos rendőri kémek közbejöttével is vajmi nehéz felderíteni, ugy ezek nem létében, a szervezetre nézve legjobb rendőrség törekvéseit is — néhány, mondhatnám véletlen eset kivételével — már előzetesen hajótörést szenvedetteknek kell tekintenem, különösen korunkban, melyben a rendőri hivatása teljesítésében, a közönség nagyobb részéről, fájdalom, kevésbé istápolásra, mint inkább akadályok előidézésére számíthat! Nekünk pedig a járásokban ily kémeink, ily titkos megbizottjaink nincsenek, de a díjazásukra okvetlen szükséges pénz teljes hiánya végett, nem is lehetnek.

S ha a végre még feleltem, hogy az első foku rendőrhatalóságok működését eredményében oly lényegesen elősegíteni hivatott és immár második évfolyamban megjelenő s a főbenjáró büntettek, vagy oly tettekkel alaposan vádoltak arczképét hozó „Rendőri Lapok“ is nem e hatóságokhoz, hanem csak a kir. járásbírókhoz küldetnek, ugy azt hiszem, hogy az oly sokszor megtámadott s lényegében mégis teljesen magára hagyott rendőrség, az igazság és méltányosság érdekében ép annyiszor meg is védhető!

Távirat.

(A „Pécs“ saját tudósítójától.)

Pozsony, április 13-án. Spangát tegnap este itt elfogták, beismerte, hogy ő a körözött Spanga, magára lőtt egy revolverrel, sebe épen nem veszélyes. Gyilkosságot, abban minden részvétet tagad. Nagyon meg van törve.

Budapest, ápril 13-án, reggel 8 óra 28 p. Spanga Pozsonyban elfogott. Bécsből jött, Schwingenschlögl csendbirtos által felismertett. — Előbb a rendőrré lőtt, de nem talált, majd önmagára lőtt, s kórházba vitetve beismerte, hogy ő a keresett Spanga.

Irodalom.

A „Magyarország“ című havi folyóiratnak áprilisi száma, Ardenyí Dezső szerkesztésében, újból gazdag tartalommal jelent meg. Az első iv főcíkjében a szerkesztő, ezen kívül még három közlemény a telepítésről és csángókról szól. Ezután Grünwald Bélának a középiskolai törvényjavaslat mellett tartott országgyűlési beszéde s a Szilágy megyében épen most alakult Vese-lény-egyesültre vonatkozó közleményök jönnek — második ívet Körösi Józsefnek „Adalékok Hontmegye nemzetiségi monografiájához című térképpel is magyarított jeles közleménye tölti be. A 6-ik iv 14. cikkelt tartalmaz, és pedig hr. Odesealehi, Bolgar Emil, Erdélyi Gyula, Margitay Tihamér, P. Szathmáry Károly, Láng missionarius lelkész, Ivánka István, Taby Mihály, Zádor Gyula stb. tollából, a Felvidéki magyareregysület. A családnevek. Elfogott a nóta. Első magyar vidéki képviselő. Honti levél. Sárosmegyéből. Nyílt kérelem a megyei bizottságokhoz. Magyar lang Romániából. Vallás és nemzetiségi csebeberlés, stb. címek és fejezetek alá sorozva. — A 4-ik íven Málík József a székely oláhokról, Pompyr János pedig az első magyar általános biztosító társaságról értekeznek, harmadik cikkük Szilágy, negyedik Hontmegyéről, ötödik a temesvári magyar egyetéről van írva. A magyar király hymnusra megkezdett 10 kros gyűjtés kimutatása s több apró közlemény rekesztik be a valóban tartalmas füzetet. — E folyóirat a magyarosodás elővitelét czélozza s e végből különösen vidéki magyar és közmívelődési egyesületek alakulását s azoknak országos szövetkezesét sürgeti és pedig eredménytel, mert tudvalevőleg máris 24 vidéki magyar- és közmívelődési egyesület alakult, s azok közül a szatmári, zempléni, beregi stb. egyesületek, újabbban meg a temesvári magyar-nyelv terjesztő társaság az országos szövetkezes elvöt határozatilag magukéva tették. — A különben is csinos kiállítás és Hontmegye nemzetiségi térképével is élenkített folyóiratnak előfizetési ára félve 2 frt, s miután ép most az áprilisi füzettel kezd új folyamot, alkalomszerűleg is ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Az illem könyve, mit Kalocsa Róza szerkeszt és Révai testvérek adnak ki Budapestten, nemcsak hasznos, de érdekes könyvnek is bizonyul. Nem száraz szakaszokba osztása ez a társadalmi élet nyilvánulásának és merő felsorolása mindannak, mit az élet ezer körülmenyei között szem előtt kell tartanunk, — de vonzó modorban inkább elbeszélő, discret tanácsadó, valószínű kézikönyv, melynek lapjait mindig bizalommal forgathatjuk. Már kilencz füzet jelent meg belőle, hozzáunk most újabbban négyet (6—9) küldtek be. A gazdag tartalomból hacsak a címeket említni is ki és megemlítni, hogy a különböző családi események között, e könyvet választva vezérül, mindig megtaláljuk a helyes utat arra, hogy a jó izlés ne talájon rajtunk kifogásolási valót, — hogy a tapintatos modor és társasági lények kellékei, ismérve oly közvetlenséggel vannak felsorolva, hogy elolvassa azokat, önkéntelenül is emléklönybe veszőnek és ugyszólván ántudatlanul hagyjuk el ferde szokásainkat, — a mi további dicsőretné nem is szorul. A serdülő leány, a nagymenyő ifjú, a fiatal mama, a nagyvilági hölgy, a gazdasszony, a házi ur, — egy szóval mindenki talál itt valamit, mit használnivaló elvashat, . . . mert újat mindig hallunk, ha még annyit tudunk is. A könyv kiállítása fényes. Megszerzése nem kerül sokba, mert egy-egy füzet ára csak 30 kr. Kapható a kiadóknál Budapesten váci-utca 11. szám.

Közlekedés.**A vasut menetrendje.**

Indulás:	Érkezés:
Pécsről Budapestre	Budapestről Pécsre
11 ó. 28 p. délelőtt	5 ó. 35 perc este
Pécsről Barcsra	Barcsról Pécsre
6 ó. 40 perc reggel	10 ó. 58 perc délelőtt
5 ó. 50 perc este	10 ó. 7 perc este
Pécsről Mohácsra	Mohácsról Pécsre
6 ó. 22 p. r., 11. 15 p. d. e.	6 ó. 20 p. reg., 5 ó. 36 p. d. u.
10 ó. 34 perc este.	8 ó. 47 perc este.

A személyszállító hajók a Dunán következőleg közlekednek:

Budapestről Zimony - Gyurgyevóra kedden, csütörtökön és szombaton 11 órákor éjjel. Mohácsra naponta 12 órákor délben.

Mohácsról Zimony - Gyurgyevóra szerdán, pénteken és vasárnapon 8.15-kor reggel.

Mohácsról Budapestre kedden, csütörtökön és vasárnapon 2¹/₂ órákor reggel. Továbbá naponta 11 órákor délelőtt.

Hivatalos árfolyamok a budapesti ár és érték-tőzsdén.

Budapest, 1883. Április 13-án.

	Pénzbeli árf.
1 Magyar aranyjárdék 6%	120 45
2 Magyar aranyjárdék 4%	90 10
3 Magyar papírajárdék 5%	88 05
4 Magyar vasuti kölcsön.	138 —
5 Magyar földtehermentesítési kötvény.	99 25
6 Temes-bánati „ „	98 25
7 Erdélyi „ „	98 75
8 Magyar szőlődezsma váltásági „	97 75
9 Magyar nyeremény sorsjegykölcsön	116 —
10 Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	110 50
11 Osztrák járadék papírban	78 40
12 „ „ ezüstben	78 90
13 „ „ aranyban	98 15
14 Osztrák-magyar bankrészevény.	833 —
15 Magyar hitelbank részvény.	316 50
16 Osztrák hitelintézet	312 25
17 Cs. és kir. arany „	5 63
18 20 frankos arany (Napoléon'or)	9 49
19 Német birodalmi márka	58 50

Laptulajdonos: Fekete Mihály.

Felelős szerkesztő: Bodó István.

Nyit-tér. *)**A Márffy-féle Mária utcza ház**

(a színház mellett)

szabad kézből eladó.

Bővebb értesítést ad: Dr. Krasznay Miklós ügyvéd Pécssett

király utcza 26.

*) E rovatban foglaltakért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

E rovatban minden szó beiktatása 1 krba kerül, hirdetések után, melyek a hirdetőfelnek külön lakezimével is elvannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozódásokra is pontosan válaszolunk, ha a válasza szükséges póstabélyeg beküldetik.

Egy hold kitünő szántóföld a pécsi határban, málimi ut mellett, eladó. 135

Egy 36 éves jókinézésű egészséges nő, legjobb bizonyítványokkal, mint gazdaasszony Pécssett, vagy a vidéken alkalmazást keres. 142

Egy üveges hintó (Kölber-féle gyártmány) jó karban, leereszthető ernyővel, jutányos áron eladó. 159

Somogy megyében Darány vasuti állomáshoz egy órányira, 282 holdas birtok eladó, öt évi részletekben is fizethető. Bővebbet a kiadóhivatalnál. 162

Siklói határban egy hold szántóföld (első osztályú) kedvező feltételek mellett eladó. 160

Szántóföld 8 hold egy tagban a pécsi határban, a szigeti országot alatt, a barcsi vasut mentén, eladó. 161

Szép fekvésű szőlő helyes kis présházzal, közelében kuttal, a csurgói hegyen, igen kedvező feltételek mellett eladó. 160

Alulírott tisztelettel hívja fel a t. cz. közönség figyelmét a legjelesebb és legújabb

hangszerekkel

bőven felszerelt

zongora- és harmonium-raktárára.

Alulírott raktár-tulajdonosnál a legkülönbözőbb igények kielégítést találhatnak, — akár vétel útján, — akár havi bérlettel, sőt eladási esetben — csere útján használt zongorákat is átvesz.

E raktárból való hangszerek jóságát kezességét biztosit

Schauerek József

Pécssett, Ó-posta-utca 32. sz.

Fris töltésű ásványvizek

marienbadi, selti, karlsbadi, gleichenbergi, mha, emsi, borszéki, parádi, gieshüblí, billini, esizi, budai, appollinaris, ivándai pirmonti és még számos más gyógyforrásvíz, ugyszintén kitünő minőségű francia és magyar pezsgők, valamint pécsi asztali és peccsenye borok és cemegek nagy választékban kaphatók

EIZER JÁNOS kereskedésében.

Pécssett, Széchenyi tér, Oertzen-ház.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek.

Hirdetmény.

Nagyméltóságú közmunka- és közlekedési miniszterium folyó évi január hó 10-én 35850/1882. szám alatt kelt rendeletével Hetvehely községe és a budapest-pécsi vasut engedélyesei között folyamatban levő kisajátítási ügyben, a kisajátítás alapjául szolgáló tervezet újból leendő elkészítését és ezen elkészült tervezetnek a tényleges viszonyokkal való összeegyeztetését rendelte el.

Az új kisajátítási tervezet elkészülvén, annak a tényleges viszonyokkal való összehasonlítására a tárgyalás Hetvehely községe házához 1883. évi ápril hó 27. napjának délelőtti 10 órájára tüzetik ki.

Miről az érdekeltek e ly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy a kiküldött bizottság a kisajátítási terv felett akkor is érdemileg határoz, ha a felek közül senki sem jelen meg.

Pécssett, 1883. márczius 31-én.

Nádossi Kálmán s. k.
bizottsági elnök.

Koporsó-diszítések

dombor nyomásban [fémutánzat]

a legerősebb kártya, ugy arany- és ezüst-papírpól legszebb kiállításban.

Nagy árleengedés.

Saját gyártmány.

JOHN és TÁRSA

Bécs, Margarethenstrasse Nr. 49.

180

4⁰/₀
ARANY
 ÉS
 5⁰/₀ **PAPÍR**
JÁRADÉKOT
 ———
MAGYAR
 ÉS
OSZTRÁK
HITEL-
RÉSZVÉNYEKET

azonnal, vagy folyó évi április 30-án és május 15-én átveendő tételekben, szigoruan, a napi árfolyam szerint számítva

tőke befektetésre és tőzsdei spekulációra

ajánlunk. Az átvételig kamatok nem terhelik a vevőt, sőt az átvétel igen csekély díj mellett továbbra is prolongálható — míg az eladás, magasabb árfolyamon, a fél tetszése szerint, bármikor eszközölhető. **5000** frt járadék vételénél 150 frt fedezet készpénzben, értékpapírokban vagy takarékpénztári betéti könyvben, a megbízással egyidejűleg beküldendő, mely fedezet az ügylet lebonyolításakor azonnal visszatértetik.

TŐZSDEI ÜZÉRKEDÉSRE

különösen magyar és osztrák hitelrészvényeket ajánlunk. Fedezet: 25 drb. vételénél 350 frt — készpénzben, értékpapírokban vagy takarékpénztári betéti könyvben, a megbízással egyidejűleg beküldendő. Megbízásokat pontosan teljesít és bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

A „Magyar Pénzügy“ kiadóhivatalának
bank- és bizományi üzlete.
 Budapest, V. Nagykorona-utca 8.

Dr. Schmiéd kitünő

Tyukszem tapasza

védjegy.

évtizedek óta ajánljatik mint biztosan és fájdalom nélkül ható szer a tyukszemek teljes eltávolítására.

A dr. Schmiéd-féle tyukszemtapasza hatása majdnem bámulatos, mert többszöri használat után, minden tyukszem műtét nélkül eltávolítható. Ára egy doboznak 15 tapaszszal s egy szárvasóval, a tyukszem kihúzására

23 kr. o. é.

Főárusítási hely: Gloggnitz Alsó-Ausztria, Bittner Gyula W. gyógyszerüzében.

NB. Ezen készítmény vételénél szíveskedjék a t. közönség arra ügyelni, hogy minden dohoz külső részén a fenti védjegy legyen nyomva.

Dr. Behr ideg kivonatra

egy gyógynövényekből, saját módszer szerint készült kivonat, mely számos éven át mint kitünő szer idegbetegségek u. m. idegszagatás, migraine, ischias, kereszt- és hátbántalmak, epilepsia, gyengeség, és magömlés ellen óvszerű használatik. Továbbá a dr. Behr féle ideg kivonat sikerrel használható csusz és rheumatismus, az idegek merevsége, izület- és idegrheumatismus, ideges fejfájás és fulgás ellen.

védjegy
 ges fejfájás és fulgás ellen.

Dr. Behr féle kivonat külsőleg használatik.

Egy üveg ára pontos használati utasítással 70 kr.

Főárusító hely: Gloggnitz, Alsó-Ausztria Bittner Gyula W. Gyógyszerüzében, továbbá osztrák-magyarhon minden gyógyszerüzében.

NB. E szer vételénél kéretik a t. közönség a minden üvegen levő védjegyre ügyelni.

Dr. Schmidt tyukszem tapasza és dr. Behr ideg kivonata kapható Pécsett Sipőcz István gyógyszerüzében, Magyarországon minden gyógyszerüzében.

3194
 1883.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a Baranya-megye takarékszövetkezeti és hitelbank végrehajthatónak, Folbert Ambrus és társai végrehajtást szenvedettek elleni 602 frt 20 kr. tőke, ennek 1878. évi augusztus hó 12-ik napjától számítandó 8% kamatai 27 frt 35 kr., per 12 frt 65 kr., végrehajtás folyamodási és 12 frt árverés folyamodási és követelések, valamint még netán felmerülő költségei kielégítésére a következő ingatlanok u. m.:

A püspökmárokí 62. számú tjkbe foglalt 63. sz. ház és belsőség 226 frt — u. a tjkben 679. alatt hszsz szálló 23 frt és a püspökmárokí 382. sz. tjkben foglalt 1805. a. hszsz. részlet 50 frt 50 kr. ezennel megállapított kikiáltási ár mellett Püspökmárok községében a községi lakban 1883. évi június hó 4. napjának d. e. 10 órájában megtartandó nyilvános árverésen szűkség esetében a kikiáltási mint becsáról is eladatni fog. u. m.:

Árverezni szándékozik tartozkan bánatpénzül az ingatlan m. kikiáltási árak mint becsár 10% -át vagyis 22 frt 60 kr., 2 frt 90 kr., 5 frt 5 kr. készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezehez letenni.

A vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben, és pedig az első részt az árveréstől számítandó 8 nap, a második részt 2 hónap, és a harmadik részt a bánatpénz betudásával 4 hónap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal a pécsi kir. adó mint letéti hivatalnál szabályszerű letéti kérelemmel lefizetni.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1883. évi márczius hó 16-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Karay.

kir. törvényszéki jegyző.

209

Végkiárulás!

A fennállott Cserta Ignác-féle boltban Király-utca 5. sz.

fűszer-, gyarmat-, anyag- és festék-árak

továbbá mindennemű

email vas- és pléh-edények

ugy mindenféle kertimagok

leszállított áron

elárusítatnak.

172

FIGYELMEZTETÉS!

Az általános ismert, jó hírnevűnek örvendő s többoldalulag kitüntett sóborszesz készítménnyem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módosítom s arra kék nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyezve az egy-szersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

Sóborszesz

gyors enyhítést eszközöl:

ezül szagatás, fagyás, fog- és fejfájások, szemgyengeség, benulások stb. stb. Fogtisztító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghust erősíti és a szájt tisztja, szagtalan izt nyer a zsesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer fejmosásra is, a hajidegek erősítésére, a fejkorpaképződés megakadályozására és annak eltávolítására.

Ára egy nagy üveggel 80 kr.

egy kisebb üveggel 40 kr.

Használati utasítás magyar v. német nyelven bizományosaim névsorával ellátva, minden üvegezh ingyen mellékeltek.

BRAZAY KÁLMÁN.

Budapest, IV. ker. Múzeum-
 körút 23. szám.
 Védjegy 419. és 420. szám.

Kapható Pécsett: Muldini Lukács, Neumann M., Trebischer Jozsefa, Grünwald R., Nick K., Blauhorn I., Simon J., Obetko Zs., Kovácsics K., Kill J., Eiser J., Ottinger G., Reeh Vilmos, Tigelman A., Klingenberg Jak., Spitzer Sándor, Böhm Nándor, Böhm C. F., Frankfurter A., Cserei A. uraknál.